

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Αρμόδια : Δρ. Αθηνά Κοντογιάννη
Αναπληρώτρια Συνήγορος Καταναλωτή

Εισηγητής: Ανδρέας Μαντζουράνης

Αθήνα 25 Ιανουαρίου 2019
Αριθ. Πρωτ. :4255

ΠΡΟΣ:

1.

.....
.....

2.

.....
.....

ΘΕΜΑ: Έγγραφο Σύσταση - Πόρισμα

Σε συνέχεια της διερεύνησης της από 11 Δεκεμβρίου 2018 αναφοράς (αρ. πρωτ. εισερχομένου 28446) του στην Αρχή μας, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων μας, κατ' άρθρο 4 παρ. 5 ν. 3297/2004 (ΦΕΚ 259 Α'), κατόπιν ενδεδειγμένου ελέγχου του φακέλου της υπό κρίση διαφοράς, σχετικά με την επιβολή Ρήτρας Οριακής Τιμής Συστήματος αξίας 17,52 ευρώ, για χρονικό διάστημα τετράμηνης κατανάλωσης και έχοντας υπόψη:

1. α) Ότι, σύμφωνα με τη κείμενη νομοθεσία, η προσφορά Προμήθειας και η σύμβαση Προμήθειας (άρθρα 16, 17, 18 και Παράρτημα III Κώδικα Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας σε Πελάτες) περιέχουν κατ' ελάχιστον την πλήρη και αναλυτική περιγραφή των Τιμολογίων Προμήθειας, τη διαδικασία τιμολόγησης, τη μεθοδολογία υπολογισμού των χρεώσεων, καθώς και την εκτίμηση του ετήσιου κόστους βάσει της Προσφοράς Προμήθειας.

“Η δομή των τιμολογίων και τα συνιστώσα στοιχεία τους πρέπει να παρέχουν τη δυνατότητα στους καταναλωτές να αναγνωρίζουν το κόστος που τους προκαλεί κάθε παρεχόμενη υπηρεσία και να επιτρέπουν τον υπολογισμό των επιμέρους χρεώσεων με ευχέρεια και διαφάνεια. Η απλότητα και η διαφάνεια των χρεώσεων αποσκοπούν στο να μπορούν οι καταναλωτές να επιλέγουν μεταξύ εναλλακτικών τιμολογίων με διαφορετικά χαρακτηριστικά, έτσι ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες τους με τον πιο οικονομικό τρόπο”.

Ειδικότερα, οποιοσδήποτε μηχανισμός αναπροσαρμογής των τιμολογίων πρέπει να είναι:

“i) Διαφανής και γνωστός στον Πελάτη εκ των προτέρων, ii) να κατατείνει στην αποφυγή υπερβολικής μεταβλητότητας ως προς το ύψος της κατανάλωσης, iii) να προσφέρει, κατά το δυνατόν επαρκείς επιλογές ως προς τη δυνατότητα διαχείρισης του κινδύνου διαχρονικής διακύμανσης των

τιμών, και iv) να αποτελεί μέρος της Σύμβασης Προμήθειας”.

β) Τις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 2251/1994, όπως ισχύει και τις παρ. 6, 7, 8, και 10 του άρθρου 2 του Κώδικα Καταναλωτικής Δεοντολογίας, ο οποίος εγκρίθηκε με το π.δ. 10/2017 (Α' 23) ιδίως σχετικά με την πλήρη και έγκαιρη προσυμβατική ενημέρωση του καταναλωτή από τον Προμηθευτή να προσδιορίζει με σαφήνεια και διαφάνεια κατά την πρόταση για τη σύναψη σύμβασης “το συνολικό τίμημα ή τον τρόπο υπολογισμού του, σε περίπτωση που δεν μπορεί να καθοριστεί εκ των προτέρων, συμπεριλαμβανομένων φόρων, τελών, εξόδων, όπως εκάστοτε ισχύουν, καθώς και κάθε είδους πρόσθετων, σε σχέση με το ελάχιστο περιεχόμενο της σύμβασης, επιβαρύνσεων”.

γ) Τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 3β και του άρθρου 3δ του ν. 2251/1994, όπως ισχύει σχετικά με την υποχρέωση προσωπικής και έγγραφης ενημέρωσης του καταναλωτή, σχετικά με το αναλυτικό τίμημα της σύμβασης.

2. Τις διατάξεις των άρθρων 9γ επ. του ν. 2251/1994 (ΦΕΚ Α 191) όπως ισχύει, σύμφωνα με τις οποίες απαγορεύεται ως αθέμιτη, η παραπλανητική πρακτική της παράλειψης ουσιωδών πληροφοριών σχετικά με τον καθορισμό του τιμήματος, τις οποίες χρειάζεται ο μέσος καταναλωτής για να λάβει τεκμηριωμένη απόφαση συναλλαγής, με αποτέλεσμα να λάβει απόφαση συναλλαγής την οποία πιθανόν, χωρίς αυτές, δεν θα ελάμβανε.

Επισημαίνεται ότι, σε περίπτωση εφαρμογής αθέμιτων εμπορικών πρακτικών, κάθε καταναλωτής έχει δικαίωμα αποζημίωσης, καθώς και τη δυνατότητα επίκλησης των διατάξεων για την ακυρώσιμη δικαιοπραξία και ιδίως την ακύρωση της σύμβασης και την καταβολή αποζημίωσης (αρνητικού διαφέροντος) και την επιστροφή τυχόν αχρεωστήτως καταβληθέντος ανταλλάγματος ή την τήρηση της σύμβασης με την ορθή ερμηνεία του οικείου όρου και την αποκατάσταση κάθε ζημίας (θετικό διαφέρον) και την επιστροφή τυχόν αχρεωστήτως καταβληθέντος ανταλλάγματος (άρθρο 9θ ν. 2251/1994, όπως ισχύει, ΑΚ 288, 919, 297 επ. και ΑΚ 197, 904 καθώς και ΑΚ 140 επ. αντιστοίχως και Ι. Καρακώστα, Δίκαιο Προστασίας Καταναλωτή, 2016, σελ. 401).

3. α) Ότι, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, (εδ. ια' παρ. 7 άρθρο 2 ν. 2251/1994) είναι καταχρηστικοί οι γενικοί όροι συναλλαγών οι οποίοι, “χωρίς σπουδαίο λόγο αφήνουν το τίμημα αόριστο και δεν επιτρέπουν τον προσδιορισμό του με κριτήρια ειδικά καθορισμένα στη σύμβαση και εύλογα για τον καταναλωτή”.

Πιο συγκεκριμένα, για την εγκυρότητα των σχετικών ρητρών απαιτείται, πέραν της αναφοράς του σπουδαίου λόγου ο οποίος δικαιολογεί την αοριστία, η αναφορά στη σύμβαση εύλογων κριτηρίων δια των οποίων ο καταναλωτής μπορεί να αντιληφθεί το οικονομικό αποτέλεσμα του όρου, την πιθανή μελλοντική του επιβάρυνση ή αλλιώς το μέτρο της σύμβασης (Γ. Ι. Δέλλιος, Ατομική και συλλογική προστασία των καταναλωτών από της έλλειψη ουσιαστικής διαπραγμάτευσης των όρων της σύμβασης, 2008, σελ. 229) και

β) ότι σε περίπτωση ακύρωσης ΓΟΣ περί καθορισμού του τιμήματος, για την πλήρωση του κενού εφαρμόζονται οι αντίστοιχες διατάξεις ενδοτικού δικαίου ή γίνεται συμπληρωτική ερμηνεία της σύμβασης, σύμφωνα με την καλή πίστη και τα χρηστά ήθη (βλ. 200, 288, 371 ΑΚ, ΑΠ 711/2007, ΠΠρωτΑθ 2747/2013, βλ. Αλεξανδρίδου, ω.α., σελ. 165 επ) και κατά δίκαιη κρίση (φύση και σκοπός σύμβασης, συγκεκριμένες περιστάσεις, συμφωνίες μερών και τα αξιολογικά κριτήρια των 200, 281 και 288 ΑΚ, βλ. ΑΠ 1344/2000 σε περίπτωση μη ορισμού αμοιβής του εργολάβου με τη σύμβαση).

Κατά τη διαδικασία της ερμηνευτικής πλήρωσης των κενών της σύμβασης θα πρέπει, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 2 του ν. 2251/1994 να ληφθεί υπόψη και η ανάγκη προστασίας των καταναλωτών

4. α) Τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 2251/1994, όπως ισχύει, σχετικά με τις προϋποθέσεις ένταξης των γενικών όρων συναλλαγών στη σύμβαση και ιδίως τη ρητή και ευκρινή, έγγραφη παραπομπή στην ύπαρξη των όρων (χωρίς μικρά δυσανάγνωστα τυπογραφικά στοιχεία) και τη δυνατότητα πραγματικής γνώσης αυτών (βλ. Ε. Αλεξανδρίδου, Δίκαιο Προστασίας Καταναλωτή, 2016, σελ. 125 επ.) και ότι σε περίπτωση μη τήρησης των προϋποθέσεων ένταξης των όρων, αυτοί δεν δεσμεύουν τον καταναλωτή και η σύμβαση παραμένει έγκυρη με το συμφωνηθέν περιεχόμενο

β) Ότι δεν εντάσσονται στη σύμβαση και αποτελούν ειδική περίπτωση ανυπαίτιας άγνοιας του καταναλωτή, αν και αναφέρονται στους ΓΟΣ, οι λεγόμενες “απροσδόκητες ή αιφνιδιαστικές ρήτρες”. Οι ρήτρες αυτές ρυθμίζουν θέματα, τα οποία ο καταναλωτής καλόπιστα δεν υπολογίζει ότι θα συναντήσει στη συγκεκριμένη σύμβαση, και δεν εντάσσονται στη σύμβαση εκτός και αν ο προμηθευτής τις έχει υποδείξει ιδιαιτέρως στον πελάτη (βλ. Ε. Αλεξανδρίδου, Δίκαιο Προστασίας Καταναλωτή, 2016, σελ. 127).

5. α) Ότι, όπως προκύπτει από τα υποβληθέντα έγγραφα και τις απόψεις των μερών, η εταιρεία τόσο κατά το προσυμβατικό όσο και κατά το συμβατικό στάδιο της Σύμβασης Προμήθειας, δεν προβαίνει σε διαφανή και ειδική, έγγραφη ενημέρωση των καταναλωτών σχετικά με την ύπαρξη μηχανισμού αναπροσαρμογής του τιμήματος στο Τιμολόγιο Προμήθειας (Ρήτρα ΟΤΣ) ή στους ειδικούς όρους της σύμβασης, εκεί δηλαδή όπου αναφέρονται οι υπόλοιπες χρεώσεις της σύμβασης αλλά σε διαφορετικό άρθρο των Γενικών Όρων της Σύμβασης (βλ. υπ' αριθ 25047/08-06-2018 έγγραφη Σύσταση της Αρχής),

β) ότι, περαιτέρω, η εταιρεία δεν προβαίνει σε διαφανή, κατά το δυνατόν προσδιορισμό της υπό κρίση πιθανής, μελλοντικής επιβάρυνσης του καταναλωτή καθώς δεν προβαίνει στην νόμιμη εκτίμηση του ετήσιου κόστους της προμήθειας ηλ. ενέργειας ούτε, επίσης, σε αναφορά της μέσης μοναδιαίας τιμής ή της συνολικής χρέωσης της ρήτρας ΟΤΣ κατά το προηγούμενο της σύμβασης έτος κατανάλωσης (βλ. υπ' αριθ 25047/08-06-2018 έγγραφη Σύσταση της Αρχής),

γ) ότι η εταιρεία..... δεν προβαίνει σε αποστολή έγγραφης Προσφοράς Προμήθειας,

με σκοπό τη συμβιβαστική επίλυση της υπό κρίση διαφοράς, ο Συνήγορος του Καταναλωτή:

I) Καλεί την εταιρεία να προχωρήσει:

Στη μείωση της αξίας της ρήτρας πρόωρης αποχώρησης από τη σύμβαση (90 ευρώ) κατά το ήμισυ της αξίας αυτής (45 ευρώ).

II) Καλεί την εταιρεία και τον να γνωστοποιήσουν στην Αρχή εγγράφως, εντός δέκα (10) ημερών, εάν αποδέχονται τα διαλαμβανόμενα στην παρούσα έγγραφη Σύσταση.

III) Αποφασίζει ότι, σε περίπτωση που η εταιρεία και δεν αποδεχθούν τα διαλαμβανόμενα στην παρούσα Σύσταση, τότε ο Συνήγορος του Καταναλωτή θα ενεργήσει σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην παρ. 5 του αρθρ. 4 του ν. 3297/2004 (ΦΕΚ Α 259/23.12.04).

IV) Διαβιβάζει την παρούσα Σύσταση στη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας και τη Διεύθυνση Προστασίας Καταναλωτή της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή για τις δικές τους κατά νόμο ενέργειες.

Ο ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

Λευτέρης Γ. Ζαγορίτης

ΚΟΙΝ:

1. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Γενική Διεύθυνση Ενέργειας
Μεσογείων 119
10192 Αθήνα

2. Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης
Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή
Διεύθυνση Προστασίας Καταναλωτή
Τμήμα Β'
Πλατεία Κάνιγγος
101 81 Αθήνα

3. Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ)
Πειραιώς 132
11854 Αθήνα